

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

SUP-direktiivi ja kalastusvälineet

Sirje Stén, ympäristöministeriö

Direktiivi tiettyjen muovituotteiden ympäristövaikutusten vähentämisestä ns. SUP-direktiivi

- Direktiivin tavoitteena on erityisesti ehkäistä tietyistä muovituotteista aiheutuvaa meren roskaantumista.
- Direktiivi koskee tiettyjä erikseen lueteltuja muovituotteita, joista pääosa on kertakäyttöisiä tuotteita
 - Kalastusvälineet poikkeavat joukosta, koska ne eivät ole kertakäyttöisiä.

Direktiivin määritelmät (komissiolta tulossa tarkempia suuntaviivoja määritelmiin)

- Muovilla tarkoitetaan materiaalia, joka koostuu kemikaaleja koskevan REACH asetuksen (EY) N:o 1907/2006 3 artiklan 5 alakohdassa määritellystä polymeeristä, johon on saatettu lisätä lisäaineita ja joka soveltuu lopputuotteiden pääraaka-aineosaksi, lukuun ottamatta luonnonpolymeerejä, joita ei ole kemiallisesti muunnettu.
- Kalastusvälineellä tarkoitetaan esinettä tai laitteen osaa, jota käytetään kalastuksessa ja vesiviljelyssä meren elollisten luonnonvarojen pyyntiin tai kasvattamiseen tai joka kelluu merenpinnalla ja jolla pyritään houkuttelemaan tai pyytämään tai kasvattamaan tällaisia meren elollisia luonnonvaroja.
 - Käytännössä mahdoton erottaa meriympäristön ja makean veden kalastusvälineitä
- Kalastusvälinejätteellä tarkoitetaan jätteeksi luokiteltujen kalastusvälineiden lisäksi myös jätteeksi päätyneitä kalastusvälineiden erillisiä osia sekä hylättyjä ja kadonneita kalastusvälineitä.

SUP-direktiivi velvoittaa järjestämään tuottajavastuullisen jätehuollon

Tuottajan eli kalastusvälineen ammattimaisen valmistajan, maahantuojan tai markkinoille saattajan tulee direktiivin mukaan hoitaa seuraavat velvoitteet:

- **Vastattava kalastusvälinejätteen jätehuollon kustannuksista**
 - Erilliskeräys ja sen jälkeinen kuljetus kierrätystä varten
 - Kierrätys tai muu jätehuolto
- **Kerätä ja raportoida** tiedot kunakin vuonna markkinoille saatettujen kalastusvälineiden määrästä sekä kerätystä kalastusvälinejätteestä.
 - Tulossa komission täytäntöönpanosäädös
- **Vastattava valistustoimenpiteiden kustannuksista**
 - Roskaantumisen ja muovia sisältävistä kalastusvälineistä aiheutuvan jätteen epäasianmukaisen loppukäsittelyn vaikutuksista ympäristöön ja erityisesti meriympäristöön sekä jätehuoltovaihtoehtoista.

Kuinka tuottajavastuu käytännössä toimii?

Tuottajavastuu on Suomessa tällä hetkellä käytössä jätehuollossa seuraavilla aloilla:

- Pakkausjäte, keräyspaperi, romuajoneuvot, romurenkaat, sähkö- ja elektroniikkalaitteet sekä akut ja paristot.

Tuottajat (tuotteen valmistajat ja maahantuojat) perustavat tuottajayhteisön, joka hoitaa tuottajien puolesta tuottajavastuuelvoitteet. Yksittäiset tuottajat liittyvät tuottajayhteisöön ja maksavat maksuja yleensä suhteessa markkinoille saattamiensa tuotteiden määrään.

Valmistaja ja maahantuoja, joka myy tuotteitaan vain yritykselle tai ostaa omaan käyttöön tuotteita, voi hoitaa myös tuottajavastuunsa itse. Tuottajavastuuelvoitteet kuitenkin koskevat myös näitä toimijoita (esim. raportointi).

Mahdollisuus green deal-sopimuksen tekoon velvoitteiden hoitamiseksi

- Kalastusvälinejätteen tuottajavastuun voisi hoitaa myös solmimalla green deal-sopimuksen ympäristöministeriön kanssa
 - Käytännössä kuitenkin kaikki direktiivissä tuottajalle säädetyt velvoitteet täytyisi toteuttaa myös sopimuksen kautta
 - Näin ollen sopimus tuskin tuo toiminnanharjoittajille hyötyjä verrattuna lainsäädäntöperustaiseen tuottajavastuuseen

Direktiivi satamien vastaanottolaitteista PRF-direktiivi (koskien kalastusvälinejätettä)

- PRF-direktiivi määrittää, että satamissa (käytännössä kalastussatamissa) tulee olla vastaanottolaite eli jäteastia passiivisesti kalastetulle jätteelle sekä kalastusvälinejätteelle.
 - Kalastusaluksilla on velvollisuus direktiivin mukaan jättää nämä jätteet satamaan.
- Sataman pitää siis huolehtia jäteastian järjestämisestä, mutta jätehuolto tulee kustantaa tuottajavastuun kautta.

Kalastusvälinejätteen keräys ja kierrätys

- Direktiivin mukaan jäsenmaan tulee asettaa vuosittainen keräysaste kierrätystä varten (keräysaste on kerätyn jätteen määrä, suhteessa markkinoille saatettuun määrään.)
 - Keräysasteen määrittämiseksi tarvitaan tietoa siitä, millaisia määriä kalastusvälinejätettä syntyy vuosittain ja miten paljon saatetaan markkinoille uusia tuotteita.
 - Ongelma kalastusvälineiden keräysasteen asettamisessa on tuotteiden pitkäikäisyys eli markkinoille saatettu määrä ei kerro jätteeksi päätyvästä määrästä.

Lisätietoja:

- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019L0904&from=EN>
- https://www.ym.fi/fi-FI/Ymparisto/Lainsaadanto_ja_ohjeet/Ymparistonsuojelun_valmisteilla_oleva_lainsaadanto/Kertakayttomuovien_kulutuksen_rajottaminen
- Tarvittaessa voitte kysellä lisätietoja ympäristöministeriöstä Sirje Sténiltä sirje.sten@ym.fi